

Gyenes Zsolt

Jel-kultúra, jel-átadás, transzformációk az elektro-művészetben

Tájművészeti Symposion, Rácalmás, 2023

Absztrakt / kiindulás / alapvetés

Analógia fedhető fel a természeti jelenségek (szél, gravitáció, hang, stb.), – mint olyan „jelek”, amik más „jeleket” generálnak (pl. a víz hullámozása) –, és az elektronikus hang és mozgókép közötti jelátadás viszonylatában (ami szintén egyféle „természeti jelenség”). A különböző jelek/médiumok közötti kapcsolatok ezekben az esetekben elválaszthatatlanul összeforrnak, láncot alkotnak, stb.

A gondolatmenet folytatásában a vizuális zenéhez jutunk el.

A kortárs médiaművészet területéről szinkronátorok, wobulator (raszter manipulátor), illetve manipulált/preparált analóg televíziók használata példaként citálható ide.

Minden egy beláthatatlanul nagy EGYSÉG.

lavór–víz–erős napfény–külső be-
hatás (mozgatás) —> projekció a
plafonra; absztrakt fényjáték/moz-
gókép/vizuális zene

(videó1)

A fény meghatározása

„A fény emberi szemmel érzékelhető elektromágneses sugárzás.” (Wikipedia)

„Az emberi látás az elektromágneses energia sugárzásból a (360 -) 400 nm-től 700 (-780) nanométer (nm) hullámhosszúságú tartományt érzékeli. Ebben a tartományban a sugárzást *fénynek* nevezzük, és a hullámhossztól függően különböző *színűnek* érzékeljük.”

(http://www.epab.bme.hu/oktatas/Jegyzetek/visualization/11_Light.pdf)

A videóművészet születése / esszenciája

Elektromágneses manipulációk, jelátadás, valós időben való működés, hang+mozgókép egy/ütt

Átalakított (preparált) televízió

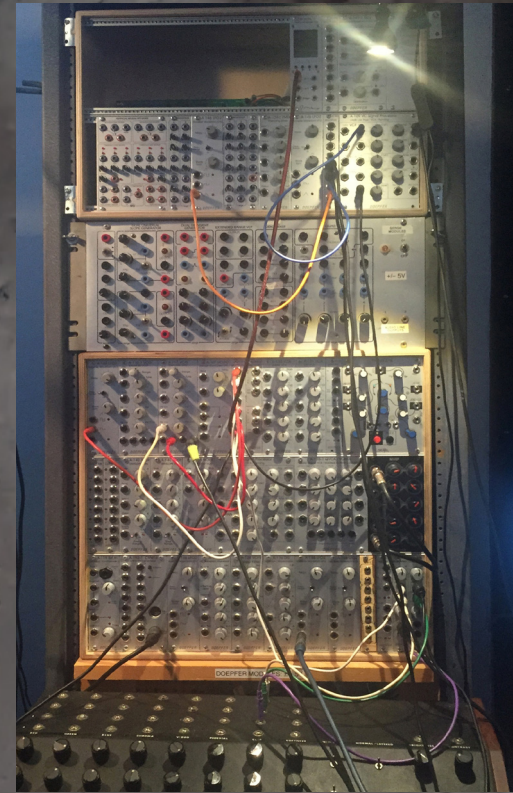
Nam June Paik (1960-as évektől)

N. J. Paik–Sh. Abe: Videó-szintetizátor,
1969, Changing Channels,
MUMOK, Bécs, 2010.

(fotó: Gyenes Zs.)

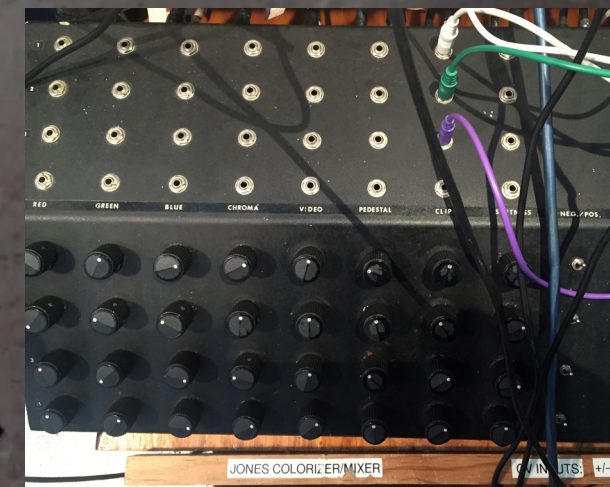
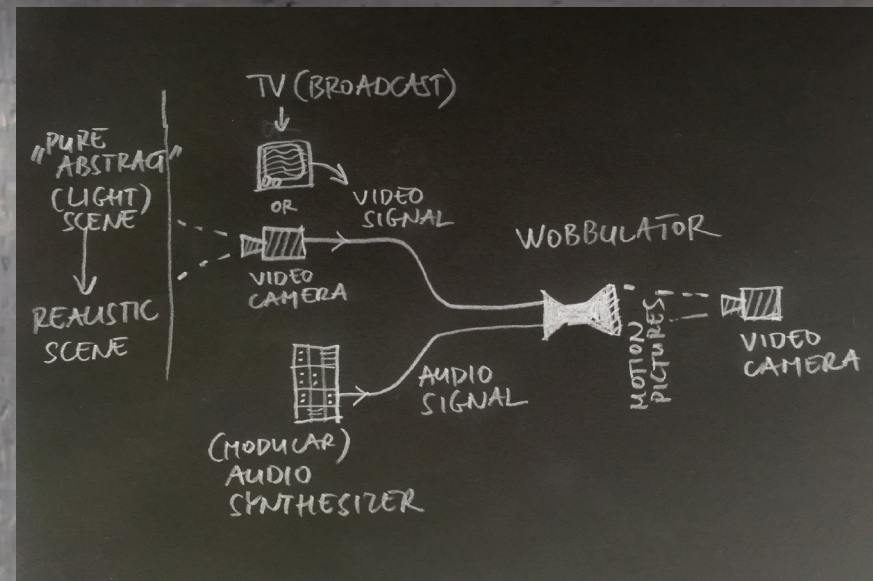

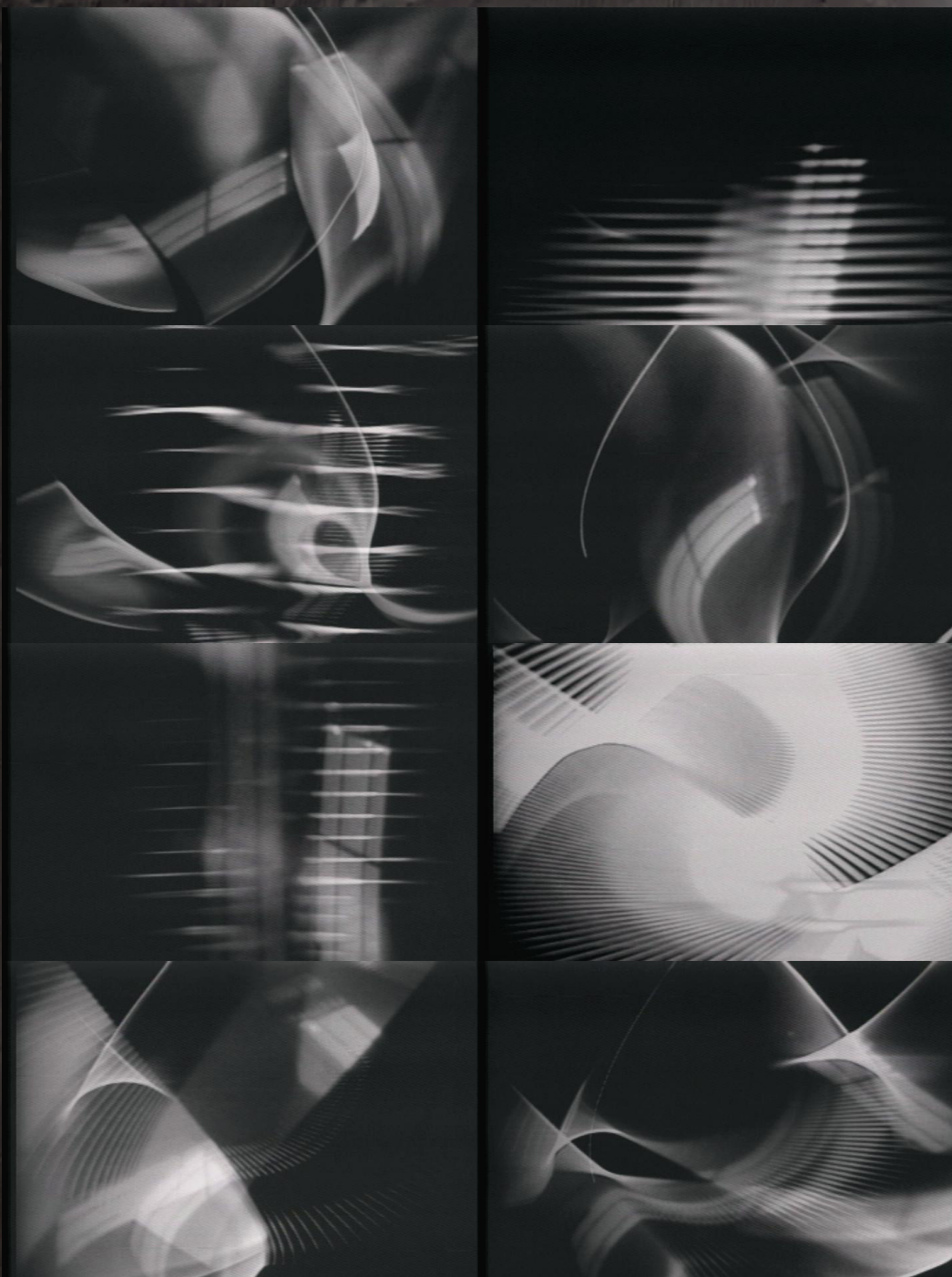

**Analóg (hibrid) audio-
vizuális stúdió, Signal
Culture, Owego, NY,
2019.**

- Doepfer moduláris hang-szintetizátor
- Wobbulator (Raster Manipulation Unit / pre-parált televízió)
- Dave Jones Mixer/ Colorizer

(fotók/rajz: Gyenes Zs.)

Gyenes Zs.: **Lumage**, különböző variációk, 2019-2023.

Hangreaktív analóg videó (improvizáció); moduláris hang-szintetizátor, wobulator.

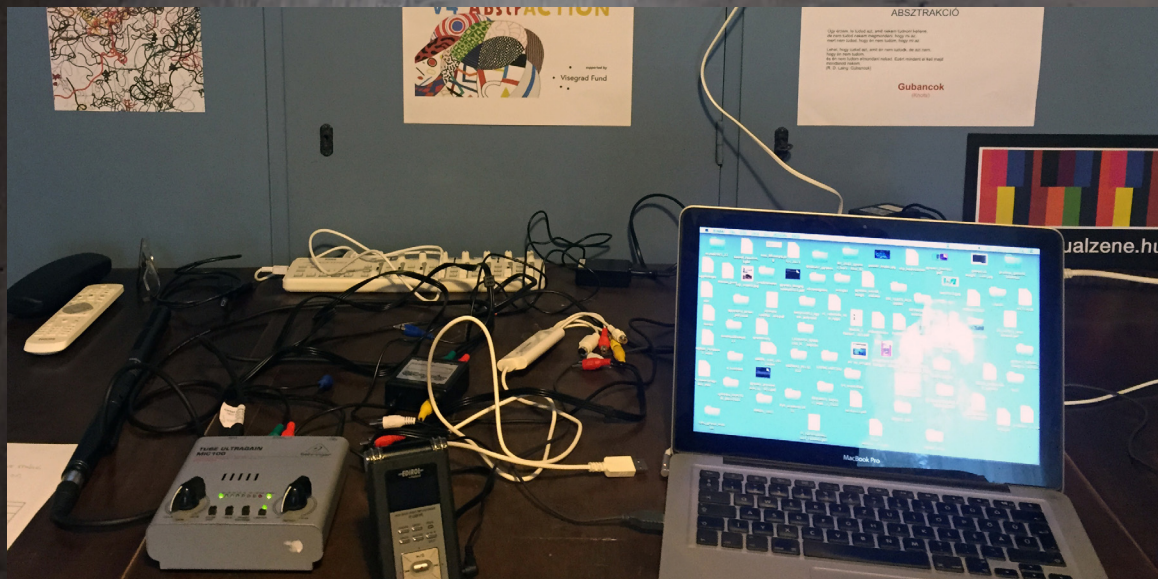
Tiszta vizuális zene; azt látod, amit hallasz.

A „megragadhatatlan” fény/elektronika projektálása.

(videó2)

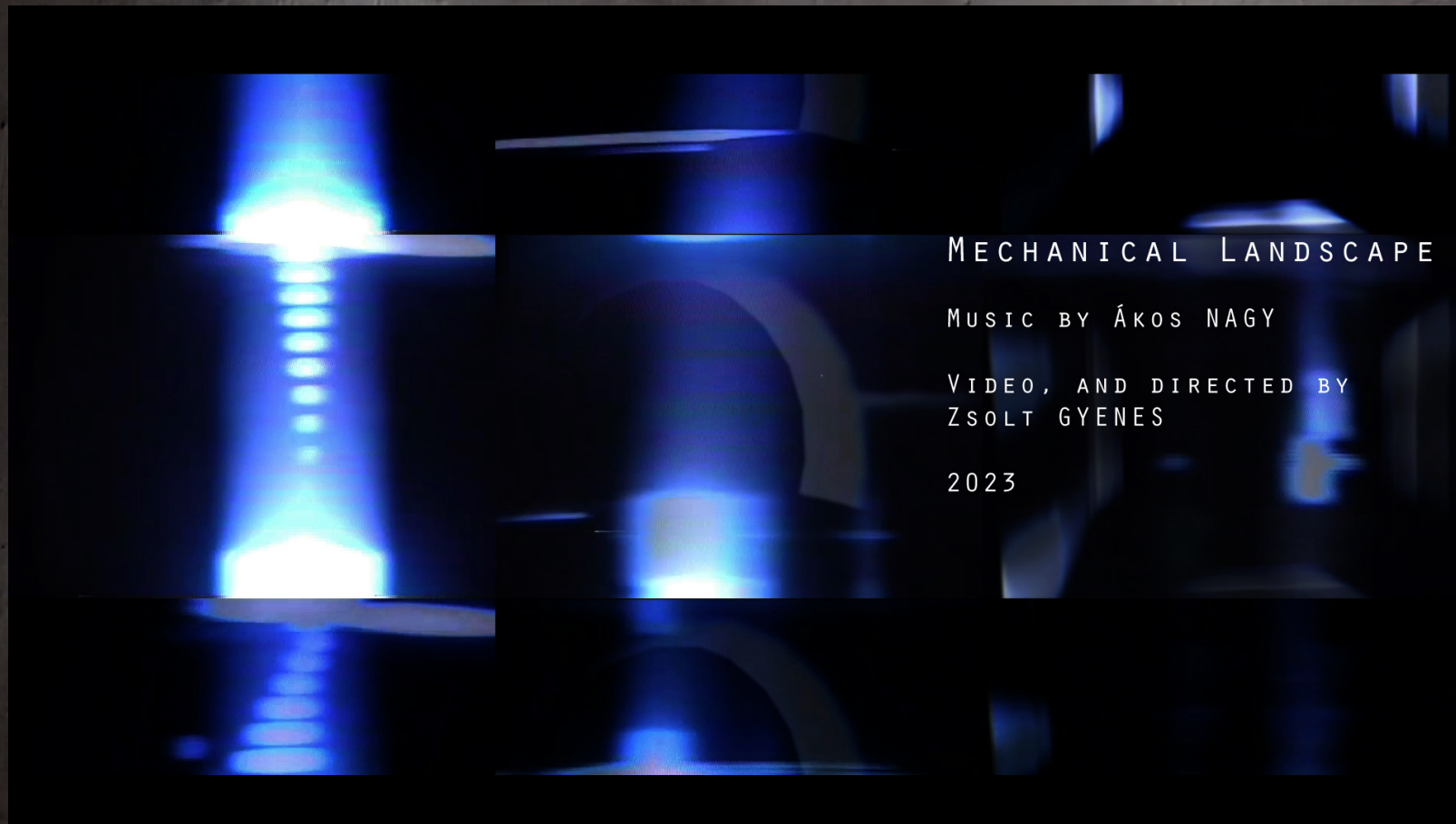
Házi-stúdió részletek

Preparált analóg televízió, stb.
Kísérletezés, a „hiba esztétikája”

Gyenes Zs.–Nagy Ákos: **Mechanical Landscape**, audiovizuális mű, 2023.

A preparált zongora találkozása a preparált televízióval.

Jel-átadás, médiumváltás (analógia)

1. Természet/es („megtörténő”)		2. Elektronikus („megteremtett”)
fény, víz :: (lavór) ::	Alapanyag + eszköz (médium/ok)	elektronikus jel: hang (audioszintetizátorral) :: (elektronikus) eszköz (videoszintetizátor) ::
külső behatás: /véletlen/ mozg/at/ás ::	Alkotás (folyamata)	az alkotó „választásai” (improvizáció, mint behatás) ::
projekció (mozgóképek)	Mű	fény/projekció (audiovizuális mű)

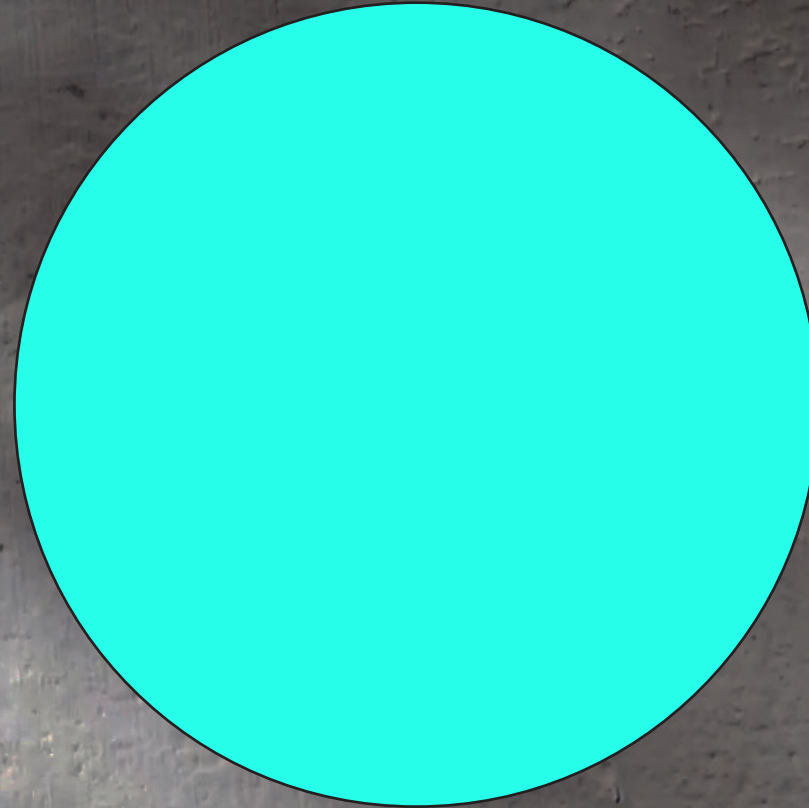
Az első esetben a fény alakító, kiinduló/elem, míg a másodikban inkább végeredmény (produktum).

Fény-víz-lavór

végeredmény:
természetes projekció

kiindulási alap az elekt-
ronikához
(pl. wobbulator)

Körforgás, önmagába tér vissza a
folyamat

Elektronikus folyamat

végeredmény:
(AV) fény-projekció

kiindulási alap lehet a
természeti jelenségek
láncolatában, elindításá-
ban

Bármilyen JEL, ami újabb JELeT generál.

Szinkrónia, szinkrézis és aszinkrónia

1. Szinkrónia

A különböző médiumok/modalitások egymást generálják, reakcióba lépnek egymással, EGGYÉ válnak. A linearitás, az irány feloldódik, meghatározhatatlanná válik.
Tiszta vizuális zene.

Példa: *Lumage*

2. Szinkronizációs pont, Szinkrézis

Definíció:

„A szinkronizációs pont az audiovizuális szekvencia olyan kiemelkedő pillanata, amikor a hangzó és a vizuális esemény időben egybevágh; olyan pillanat, ahol a szinkrézis effektusa különösen kidomborodik, akár egy hangsúlyos, kiemelt akkord a zenében. (...) A szinkrézis /a fogalmat a 'szinkronizáció' és a 'szintézis' szavakból kovácsoltam össze/ az az elkerülhetetlen, önkéntelen forrasztás, ami egy adott hangzó és egy vizuális jelenység egybeesésekor minden racionális logikától függetlenül jön létre.”

Michel Chion zeneszerző, író, filmrendező, videoművész, kutató és egyetemi tanár.

(Lignes et points. In *L'audio-Vision. /Son Et Image Au Cinema/*. Paris, Armand Colin Cinéma, 2e édition, 2008. 3. fejezet, Fordította: Huszár Linda.)

Példa: *Collage* vagy *Mechanical Landscape*

3. Aszinkrónia

Elhanyagolható bizonyos szempontból; a tudatos aszinkrónia is a szinkroniáról, esetleg a szinkrézisről szól.

Komprovizáció

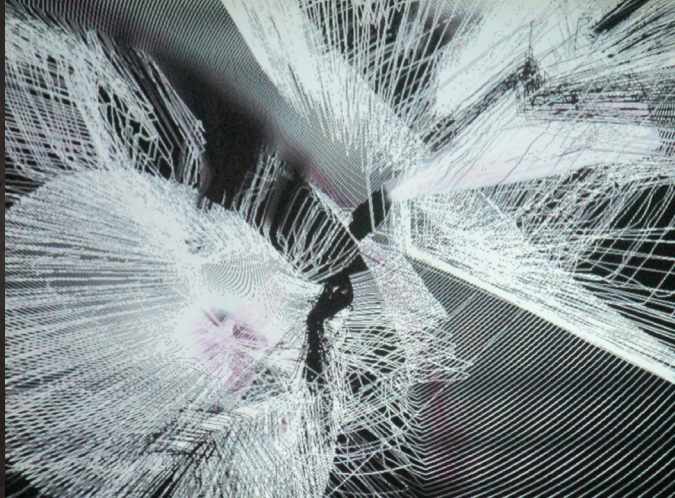
(kompozíció + improvizáció = komprovizáció)

Minden műalkotásban jelen van együtt a kompozíció és az improvizáció; különféle, akár nagyon eltérő arányokban.

Új típusú hozzáállás, gondolkodás az audiovizuális művészetben:

- vágatlan videók; az egész egy „folyam”
- loop-olt megjelenés; bármikor be lehet kapcsolódni és „kilépni”
- az élő megjelenés (előadás) varázsa, izgalma
- megismételhetetlen; „csak” az adott tér-időben valósul meg a mű
- hang és mozgókép eggyé válik
- olyan ez mint a *valódi táj* (a természetben)

Az élő elektronika technikai feltételeit már az analóg AV megvalósította (1960-as évektől, pl. videoszintetizátorok).

Maelstrom

VERSION 4.0

Audio On/Off
(Must be on to record, even with volume down)

Volume

MIDI MAPPING

[save settings](#) [load settings](#) [clear](#)

Live Feed

Video File

MIDI OSC

Record

Midi-track On/Off	Midi-track On/Off
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">FEEDBACK</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">Ignore ▼</div> </div>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">BRIGHTNESS</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">Negative Black & White</div> </div>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">ZOOM</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">Frame Difference</div> </div>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">CONTRAST</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">FD SENSITMTY</div> </div>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">OFFSET X</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">CLIP</div> </div>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">OFFSET Y</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">SOFTEN CLIP</div> </div>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; border-bottom: 1px solid #ccc;"> ✕ <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #f96; padding: 2px 5px; font-size: 8px;">SAVE MIDI</div> <div style="margin: 0 5px;">ctlin 52</div> <div style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;">VORTEX</div> <div style="margin-left: 5px;">▶</div> </div> <div style="text-align: right; font-size: 8px;">LOCK CENTER</div> </div>	

HIT SPACE BAR OR CLICK HERE TO RESET CENTER

LOCK CENTER

Szinkronátor (hang és mozgókép szinkronja)

Hang-generált mozgókép – Analóg technika (AD átalakítás)

(rövid bemutató / performansz)

Köszönöm a figyelmet!

<http://vizualzene.hu>